

Syfte 1 fortsättning på avgränsningen

Detta syfte är för omfattande. Att vilja få med alldeles för mycket är det vanligaste felet som görs i arbetet med problemformuleringen. Det du måste göra nu är att läsa igenom de olika delarna av syftet och ställa frågor till dem. **Nu ställer du följande frågor till ditt syfte:**

- Vilket är det *egentliga* problemet?
- Hur allvarligt är det? Vilka konsekvenser kan det få?
- Använd gärna orsaker och konsekvenser istället för platta frågor.

OBS! Syftet ska formuleras så att det går att se om du har uppnått syftet eller inte. Det ska alltså gå att "mäta" eller utvärdera.

I fråga om syftet om Gulfkriget kan du precisera syftet genom att ställa följande frågor:

- **Vad menar du med GK?** När började det? När det slutade?
- **Hur långt tillbaka tänker du söka orsaker?** Är du ute efter de bakomliggande eller de utlösande faktorerna? Tänker du täcka alla möjliga orsaker – ekonomiska, inrikespolitiska, utrikespolitiska, psykologiska, religiösa, sociala, kulturella, orsaker som har med makt och inflytande att göra etc.?
- **Vilka konsekvenser tänker du undersöka** – sociala, hälsomässiga, ekologiska, ekonomiska, inrikes-/ och utrikespolitiska eller andra konsekvenser för de mänskliga rättigheterna?
- **Konsekvenser för vem/ vilka:**
 - individer (saddam hussein, George Bush m.fl.)
 - grupper av människor (kurder, israelser, irakier, amerikanska soldater, flyktingar, kvinnor, barn, studenter)
 - områden (södra Irak, norra Irak, "Kurdistan")
 - FN, NATO och andra organisationer
 - eller hela världen?

Som du ser krävs en rejäl omarbetning av det ursprungliga syftet. Det ursprungliga syftet skulle ta mycket lång tid att undersöka, längre än vad du har tillgång till för ditt projekt. -> **Syfte 2**

Syfte 2

"Syftet med denna undersökning är att analysera de ekologiska konsekvenserna av GK för de södra delarna av Irak."

Tyvärr är syftet fortfarande för omfattande och för vagt. Du behöver ställa frågor till syftet för att få det mer precist och konkret.

- Konsekvenser för vad, vem, vilka – för växtlivet, för människor (hälsa, försörjning, fortplantning) för djurlivet (sjöfågel, insekter)?
- Vad menar du med ekologiska konsekvenser – föroreningar i vatten och mark, luftföroreningar, oljeutsläpp, utarmat uran etc.?

Syfte 3

" Syftet är att undersöka hur GK har påverkat civilbefolkningens tillgång till rent vatten i Södra Irak, samt vilka effekter detta medfört för spädbarnsdödligheten i områden."

Frågeställningar

Frågeställningarna är frågor som hjälper dig att bryta ned ditt syfte till mer hanterliga delar. När frågorna är besvarade ska du kunna säga att du har nått ditt syfte eller inte.

Frågorna/ frågeställningarna ska precisera och konkretisera syftet ytterligare. De är alltså ditt konkreta verktyg för att kunna nå syftet med din undersökning. Alla dina frågor måste hänga ihop med syftet.

Avgränsningar

I *avgränsningarna* kan du välja bort att undersöka vissa delar av ditt syfte. Tänk bara på att ange goda skäl till varför du har avgränsat dig så som du gjort.

Metod och material

Här ska du redovisa vilket material du har använt och varför du valt just detta material. Om du inte gör det kan du få kritik för att du inte har använt ett visst material. Finns det några problem med ditt material ska du ange detta. Det kan gälla bristande objektivitet – s.k. tendens – eller att materialet är mycket omfattande eller för tunt. Du ska också redovisa vilka metoder du använt dig av för att samla in och bearbeta ditt material.

**Detta analyschema kan hjälpa dig om du är ute efter orsaker och konsekvenser:
(utvecklat analyschema)**

Situation, objekt	Orsaker		Konsekvenser		Åtgärder		Nivå
	Bakomliggande	Utlösande	Kort-siktiga	Lång-siktiga	Kort-siktiga	Lång-siktiga	
							System
							Mellanstatlig
							Nationell
							Grupp
							Individ

Argumentationsanalys

Argumentationsanalys handlar om att bryta ner text och tal i mindre bitar för att de vad som egentligen sägs.

Tes

Börja med att läsa igenom texten och ta reda på vad det är författaren vill säga. Vilken är tesen? En tes är målet eller syftet med texten, alltså vad författaren vill få oss att tro, göra eller acceptera. Varje argumentation är uppbyggd kring en tes. Det kan tex vara att studiemedlen bör höjas eller att vi bör avskaffa försvaret.

Argument

När du fått fram tesen ska du leta fram argument som förs fram för att stärka tesen. I argumentationsanalys brukar man numrera argumenten för att det ska bli enklare att hålla reda på dem. Du kan också numrera dem efter hur viktiga de är.

Sak- och värdepåståenden

Nästa steg är att ta reda på om argumenten är sanna eller rimliga. Man brukar i det här sammanhanget prata om *sakpåståenden*, som uttalar sig om fakta och kan vara sanna eller falska, och *värdepåståenden*, som är ett uttryck för värderingar eller känslor. De senare kan inte vara sanna eller falska och hör inte hemma i en vetenskaplig argumentation. Men trots det är de mycket vanliga inom vetenskapen. Det är därför viktigt att du hittar dem så att du kan behandla dem som just värderingar och inte fakta.

Sakpåståenden är <i>antingen</i> sant eller falskt.	Värdepåståenden
Volvo är ett bilmärke. Myror är mindre än människor. CXVI Gustaf är kung i Sverige.	Volvo är det bästa bilmärket. Hundar är gulligare än myror. CXVI Gustaf är den bästa kung vi haft.

Bevis

När du hittat och numrerat argumenten samt skilt sakpåståenden och värdepåståenden åt, är det dags att leta efter bevis för eller emot de argument som förs fram. Ofta handlar det om att författaren refererar till olika undersökningar eller till statistik. Det du ska göra är att kontrollera om dessa bevis är korrekta och om de stödjer argumenten på det sätt som hävdas.

När du gjort allt det här bör du ha kommit en bra bit på väg i din undersökning. Var källkritisk.

Teori

I detta avsnitt ska du koppla din undersökning till de teorier som finns tillgängliga på området. Detta betyder att du sätter sig in i forskningsläget och använder en teori som utgångspunkt för din undersökning.

Definitioner

Eftersom det lätt kan uppstå missförstånd kring vissa begrepp är det viktigt att du definierar vad du menar med dem när du använder dem. Ordet rättvisa tex betyder olika för en vänsterpartist och men moderat. För att läsaren ska förstå vad du menar är det alltså viktigt att du talar om vilken betydelse du lägger in i ett visst begrepp.

Disposition

En disposition är en kort beskrivning av vilka delar arbetet består av och vad läsaren kommer att stöta på i olika kapitel.

Läxa till tisdag nästa vecka: Gör en disposition.

Resultat

I resultatdelen ska du presentera dina resultat du har kommit fram till i din undersökning. I kvantitativa undersökningar presenteras ofta resultaten i form av diagram eller tabeller med en förklarande text till varje diagram/tabell. I kvalitativa undersökningar presenteras ofta intervjuutdrag eller citat för att belysa viktiga resultat och för att visa hur man har tolkat sina källor.

Tänk på att din undersökningsrapport ska kännas lättillgänglig för läsaren. Den måste ha en logisk struktur, med en röd tråd som gör den lätt att läsa. Det lönar sig att prova olika upplägg för att hitta den mest naturliga strukturen i gymnasiearbetet. Ta del av varandras arbeten och få på det viset många bra synpunkter på läsbarhet och logisk uppbyggnad etc.

Diskussionsdel

I diskussionsdelen ska du diskutera och värdera resultaten. Vad är resultaten ett exempel på? Vad betyder resultaten? Vad kan du säga om syftet utifrån dina resultat? Är resultaten allmängiltiga eller gäller de bara under vissa omständigheter?

Använd dina resultat för att *dra slutsatser* som stämmer i förhållande till syftet med din undersökning. Kom ihåg att när du för fram egna åsikter ska dessa ha stöd i dina resultat och du ska argumentera för varför det är rimligt att dra dessa slutsatser. Det är alltså inte fråga om att bara tycka något, utan du måste kunna motivera dina slutsatser och åsikter.

Du kan i diskussionen ta upp frågor och funderingar som har dykt upp under undersökningens gång och som du tror skulle vara intressanta att jobba med för nästa årskurs som ska genomföra gymnasiearbete. Detta kallas för *Vidare forskning*.

I diskussionen ska du knyta ihop dina resultat. Detta kallas för en syntes. En syntes är motsatsen till en analys. Istället för att bryta ned något i delar, ska du här sätta ihop olika delar till nya helheter och sammanhang.

Källförteckning

Här ska du redovisa var du har hittat ditt material. Du måste ange för läsaren *hur* hen hittar ditt material för att kunna kontrollera att du refererat rätt, att du gjort rimliga tolkningar.

Bilagor

Sist i gymnasiearbetet ska du lägga som skulle verka onödiga i själva arbetet eller som är mycket omfattande. Intervjufrågor och svar, Internetsidor, enkäter och omfattande tabellmaterial är exempel på sånt som kan ligga som bilagor.